

Rikosuhripäivystys palvelee koko maassa

RIIKU
RIKOSUHRIPÄIVYSTYS
BROTTSOFFERJOURN

Toimintaa tukee:
Verksamheten stöds av:

 OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

MENETELMIÄ RIKOSASIOIDEN PUHEEKSIOTTOON

Mitä on seurusteluväkivalta?
Pohdintaa omien rajojen tunnistamisesta

TUNNISTATKO VÄKIVALLAN?

- Katso täältä video aiheesta <https://youtu.be/ORVp8fO0pMk>

WHO:N MUKAAN VÄKIVALLAN MÄÄRITTELY ON

- Fyysisen voiman tai vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista
  - Joka kohdistuu itseensä, toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään tai yhteisöön
  - Voi johtaa kuolemaan, fyysisen tai psyykkisen vamman syntymiseen
  - Lapsen tai nuoren kehitys voi häiriintyä
  - Perustarpeet voivat jäädä tyydyttämättä

LÄHISUHDEVÄKIVALTA

PERHEVÄKIVALTA

- Kaikki perheen sisällä tapahtuva, yhden perheenjäsenen toiseen kohdistama fyysinen, seksuaalinen tai psyykinen väkivalta tai sen uhka.

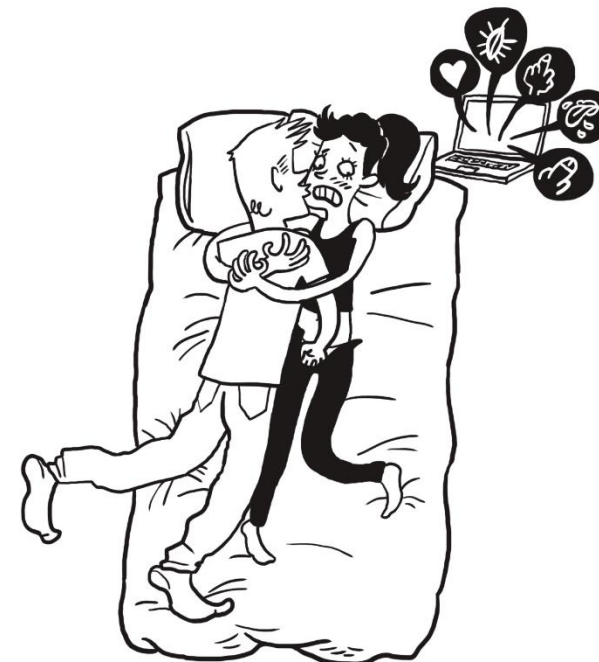
PARISUHDEVÄKIVALTA

- Yksittäinen tai toistuva fyysisen, seksuaalisen tai emotionaalisen väkivallan teko, uhka tai muoto, joka ilmenee nykyisessä tai jo päättyneessä pari- tai seurustelusuhteessa.
- Myös seurusteluväkivalta

VÄKIVALLAN MUOTOJA

- **FYYSINEN:** töniminen, lyöminen, repiminen, tukistaminen, kuristaminen, potkiminen, ampuma- tai teräsaseen käyttö jne.
- **HENKINEN:** väkivallalla uhkaileminen, alistaminen, arvostelu, nimittely, kontrollointi, sosiaalisen kanssakäymisen rajoittaminen, itsemurhalla uhkaaminen jne.
- **TALOUDELLINEN:** rahan kiristäminen, rahan käytön kontrollointi, toisen rahojen ottaminen omaan käyttöön

- SEKSUAALINEN: raiskaus tai raiskauksen yritys, seksuaalisen kanssakäymisen eri muotoihin painostaminen tai seksiin pakottaminen, seksuaalisella väkivallalla uhkailu, seksuaalisen itsemääräämisoikeuden rajoittaminen, muu ruumiillista koskemattomuutta loukkaava teko (sukupuolielinten koskettelu)
- Muita väkivallan muotoja ovat myös digitaalinen, kemiallinen, uskonnollinen ja rakenteellinen väkivalta

MITÄ ON SEURUSTELUVÄKIVALTA?

- Nuorten seurustelusuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa
- Se voi olla fyysistä, henkistä, seksuaalista ja/tai taloudellista väkivaltaa
- Se voi olla molempiin suuntiin
- Myös pojat kokevat väkivaltaa seurustelusuhteissa

- Tyypillistä on mustasukkaisuus ja nimittely
  - Voi johtaa fyysiseen väkivaltaan
- Painostaminen seksiin ja seksuaalinen väkivalta voivat olla seurusteluväkivallan piirteitä
- Väkivalta ei välttämättä ala heti suhteen alussa
- Väkivallalla on tapana pahentua ja raaistua ajan myötä
- Tilanne voi jatkua suhteen päätyttyä vainoamisena
- Krimin nuorisoriikollisuuskyselyssä vuonna 2020
  - 2% nuorista kertoi kokeneensa seurusteluväkivaltaa viimeisen vuoden aikana.
  - Tytöt kertoivat kokeneensa seurusteluväkivaltaa hieman poikia useammin.

ESIMERKKITAPPAUS

17-vuotias poika kertoo entisen tyttöystävänsä vainoavan häntä. Tyttö lähettelee viestejä ja uhkailee häntä. Poika on nähnyt tytön kotinsa lähetyvillä useita kertoja.

Kaveripiiriin on levinnyt perättömiä huhuja pojan käytöksestä tyttöä kohtaan suhteen aikana. Huhut ovat vaikuttaneet pojan kaverisuhteisiin negatiivisesti.

Entinen tyttöystävä on myös uhkaillut poikaa arkaluontoisilla kuvilla. Tyttö uhkaa levittää kuvat somessa. Seurustellessaan he lähettivät toisilleen alastonkuvia itsestään.

Poika ei tiedä, mitä tehdä tilanteessa. Hän on yrittänyt saada entistä tyttöystävää lopettamaan uhkailun ja seuraamisen. Poika tulee RIKUchattiin kysymään neuvoa.

RIKUchatista neuvotaan puhumaan tilanteesta luotettavalle aikuiselle. Poikaa kehoitetaan ottamaan yhteyttä nettipoliisiin, joka voi varoittaa tyttöä asian vakavuudesta ja mahdollisista rikoksista, joihin tyttö syyllistyy toimiessaan näin.

Pojan on hyvä estää tytön viestit eri kanavissa ja säilyttää jo tulleet viestit mahdollista jatkoselvittelyä varten.

MIKSI ON VAIKEA PUHUA?

- Aiheuttaa häpeää ja syyllisyyttä
- Ei tiedetä, mikä kuuluu seurusteluun ja mikä ei
- On vaikea vetää rajaa miellyttävän ja epämiellyttävän toiminnan välillä
  - Ei koeta, että toisen harmistuksissa tekemä tönäisy voi olla väärin
- Ristiriitaiset tunteet tekijää kohtaan
  - Rakastavat tai pelokkaat tunteet tekijää kohtaan

- Mustasukkaisuus ja väkivalta voidaan tulkita rakkauden merkiksi
- Luullaan, että on ainut, joka on kokenut väkivaltaa
  - Kuka vain voi joutua kokemaan
- Etsitään itsestä syitä väkivaltaan
- Pelätään, että kumppani saa tietää kertomisesta ja kostaa
- Pelätään ettei uskota ja oteta vakavasti
  - Leimautumisen pelko
- Mitä aikuiset ajattelevat asiasta?
- Onko valmis lopettamaan suhteen?

MIKSI PITÄÄ PUUTTUA?

- Väkivalta ei lopu itsestään vaan pahenee ajan kanssa
- Väkivalta on rikos
- Fyysiset vammat
- Väkivallan seurauksena voi tulla esimerkiksi masentuneisuutta, itsetuhoisia ajatuksia ja ahdistuneisuutta sekä muita psyykkisiä oireita

- Väkivallan seurauksena voi kokea arvottomuutta, lisääntyvää pelkoa ja epäluottamusta ympäristöön kohtaan
- Riski joutua väkivallan uhriksi uudestaan kasvaa
  - Väkivaltaan totutaan ja se normalisoituu
  - Väkivaltaa ei tunnisteta
- Mahdollinen väkivallan opittu kierre tulisi katkaista
- Väkivalta voi olla molemminpuolista
  - Kaikki osapuolet tarvitsevat apua

ESIMERKKITAPPAUS

Tyttö tulee chattiin kysymään neuvoja seurustelusuhteeseensa. Poika on muuttunut todella mustasukkaiseksi ja uhkaavaksi. Esimerkiksi viime viikonloppuna poika ei halunnut, että tyttö lähtee kavereiden kanssa ulos. Poika vaatii myös saada lukea tytön viestejä.

Tyttö ei ole kertonut kenellekään poikaystävänsä käytöksestä, koska häntä hävettää. Poika on suosittu kaveripiirissä eikä pojan käytös tyttöä kohtaan näy muille. Tyttö kertoo rakastavansa poikaystäväänsä, mutta ei haluaisi tilanteen jatkuvan tällaisena.

Tytön kanssa keskustellaan chatissa mikä kuuluu seurustelusuhteeseen ja mikä on asiallista käytöstä. Esimerkiksi toisen rajoittaminen ja viestien lukeminen ei kuulu terveeseen seurustelusuhteeseen. Tyttöä kannustetaan hakemaan yhdessä poikaystävän kanssa apua ja pohditaan auttavia tahoja. Jos keskustelu ja toimenpiteet eivät auta, tulisi pohtia kannattaako suhdetta jatkaa.

MITEN VOI PUUTTUA?

- Keskustelemalla seurustelun pelisäännöistä ja pohtimalla omia rajoja
  - Väkivalta on aina väärin eikä ratkaise ongelmia
  - Yhdessä avun hakeminen
- Kannattaako suhdetta jatkaa?
- Väkivallasta on hyvä aina kertoa luotettavalle henkilölle
  - Älä jää yksin
- Tietyissä tilanteissa rikosilmoituksen teko

MIKÄ RIKOSUHRIPÄIVYSTYS (RIKU) ON?

- Tarkoitettu rikoksen uhreille, heidän läheisilleen ja rikosasiassa todistaville
  - Tukea ja neuvoa rikosasioissa maksutta
- Nuorille suunnatut omat nettisivut www.riku.fi/nuoret
- RIKUchat, ma-to klo 9.00-18.00, pe klo 9.00-16.00
  - Tukea ja neuvoa matalalla kynnyksellä
  - Mahdollisuus kysyä rikosuhriasioihin liittyviä asioita
- RIKUn puhelinpalvelu 116 006, ma-to klo 9.00-18.00, pe klo 9.00-16.00
- Juristin puhelinneuvonta 0800 161 177, ma-to klo 17.00-19.00
  - Neuvoa ja ohjausta lainmukaisesti oikeuksiin

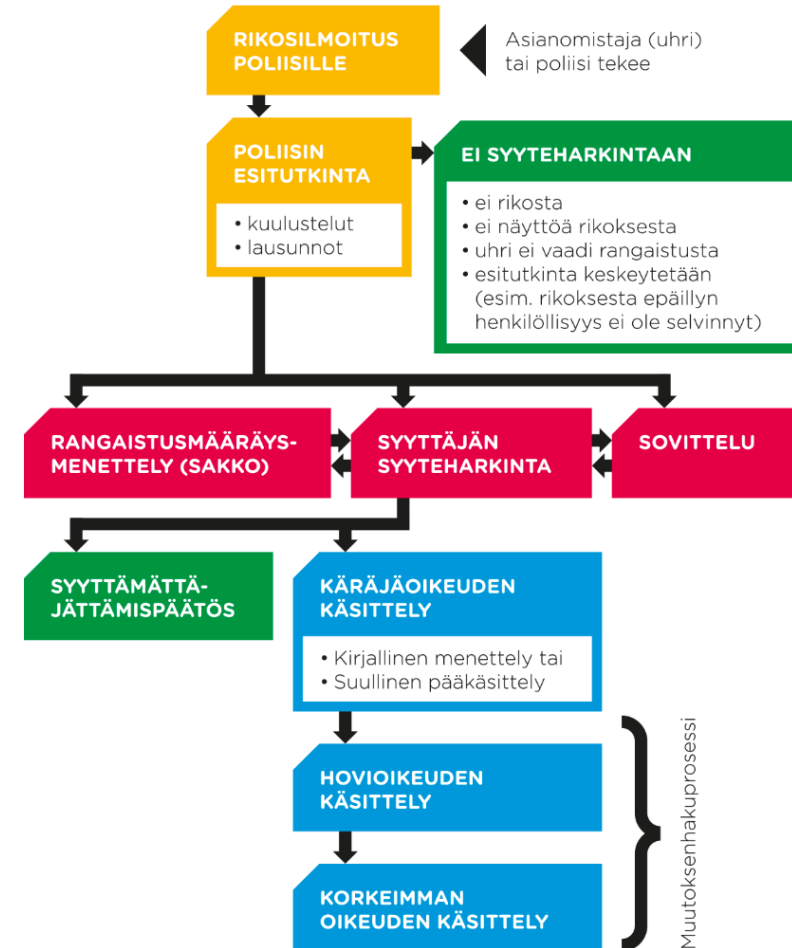
- RIKUn palvelupisteet ympäri Suomea
  - Kasvokkaista apua ja neuvontaa palvelupisteeltä
  - Tukihenkilötoiminta
  - Jätä yhteydenottopyyntö
<https://www.riku.fi/yhteystiedot/yhteydenottopyynto/>

RIKOSPROSESSI

- Katso täältä

https://youtu.be/Yjh_gQv_5j0

LÄHTEET

- Aaltonen J. 2012. Turvataitoa nuorille. Opas sukupuolisen häirinnän ja seksuaalisen väkivallan ehkäisyyn. Opas 21. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos.
- World Health Organization 2014. Global status report on violence prevention 2014. PDF-dokumentti. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241564793> . Linkki tarkistettu 10.1.2024
- Kaakinen, M. ja Näsi, M. 2021. Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset 2020. Katsauksia 47/2021. Helsingin yliopisto Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti www.helsinki.fi/krimo
- Kovanen, T. 2014. Väkivalta nuorten seurustelusuhteissa. Teoksessa Kovanen T. & Pitkänen M. (toim.) 2014. Rispektii – Näkökulmia nuorten kohtaamaan perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan. Ensi- ja turvakotien liitto ry.
- Niemi, J. 2010. Seurusteluväkivalta nuorten kokemana. Tampereen yliopisto. Sosiaalitutkimuksen laitos. Sosiologia. Pro gradu –tutkielma